

REGISTER GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

GEMEENTE: DEN HELDER**ADRES:** Duinbrink 49 (voorheen Haringvlietweg 2)**KADASTRALE AANDUIDING:** H 4598**DATERING:** 1961-1962**ARCHITECT:** C.M. van Moorsel

---

HISTORIE:

De Rooms-katholieke kerk was aanvankelijk gepland in Nieuw Oud Den Helder, maar uiteindelijk werd toch het bouwen in een complete nieuwbouwwijk geprefereerd. Architect van Moorsel maakt het ontwerp. Hij ontwierp ook meerdere andere religieuze gebouwen.

De kerk bezit nog een pastorie, die inmiddels is afgestoten en waarvan de architectuurhistorische waarde minder van belang is. In het archief is een bestek rondom de bouw aanwezig. In 2011 is een plan ontworpen om de kerk te verbouwen tot woningen.

BESCHRIJVING:

De RK Nicolaaskerk is een rood bakstenen kerkgebouw op langwerpige plattegrond en afgedekt met een zadeldak. De kerk ligt oost-west gericht, met de apsis op het oosten.

Aan de westzijde is in het midden van de gevel een toren aangebouwd; aan weerszijden van de toren zijn de hoeken over de begane grond verdieping wederom ingevuld, waardoor de toren onderdeel wordt van de rechthoekige plattegrond. De toren krijgt door zijn forse formaat en vormgeving veel nadruk en mede doordat de entree zich hier bevindt wordt deze westgevel als voorgevel aangemerkt.

De symmetrisch opgebouwde westgevel wordt bepaald door de drieledige toren, die bestaat uit twee smalle, brede roodbakstenen kolommen met daartussen een wit gesauste betonnen bouwmassa. Deze invulling is slechts over de bovenste helft van de toren aanwezig, zodat daaronder een overdekte ruimte ontstaat, waarin zich de entree van dubbele deuren bevindt. Boven de entree is tegen een wit gesauste achtergrond een reliëf van de H. Nicolaas zichtbaar (Ontwerp J. Schoenmakers, keramiek 1962). De bouwmassa daarboven laat in het beton een verdeling van 3x3 verdiepte velden zien. Weer daarboven is aan de zeshoekige galmgaten te zien, dat daar de drie luidklokken hangen (gegoten bij de Koninklijke IJsbouts in Asten. De grootste klok heeft een inscriptie met de tekst 'IJsbouts me fecit anno MCMLXI / Asten / Nicolaas / + vitos voco + mortuos plango + deum laudo. Dit betekent: IJsbouts vervaardigde mij in het jaar 1961 / Asten / Nicolaas / + ik roep de levenden + ik beklag de gestorvenen + ik loof God. De andere twee klokken zijn voorzien van de namen Franciscus en Theodorus).

Het topje van de toren wordt letterlijk "bekroond" met een zigzag afdekking.

Direct aan weerszijden van de toren is een geelbakstenen ruimte met een plat dak. Aan de voorgevelzijde zijn deze ruimtes voorzien van vijf smalle, staande vensters direct naast de toren. Boven deze vierkante hoekuitbouwen is de geelbakstenen gevel zichtbaar van de kerkruimte daarachter. De voorgevel heeft opgetrokken schouderstukjes.

De beide zijgevels (noord en zuid) hebben een identieke vormgeving. De gevels hebben zes traveeën. Oostelijk daarvan begint de bakstenen koorpartij, die visueel uit zicht is vanwege een bakstenen muurtje.

De gevels zijn over de onderste helft opgetrokken in gele baksteen, opgetrokken in wild verband. In dit gedeelte zijn kleine vierkante vensters per travee zichtbaar. De vensters zijn ingevuld met glas-in-lood. Daarboven, in de wit gestucte bovenste helft van de gevel, zijn zes vierkante vensters van circa 100 x 100 cm, met een kruisroedeverdeling aanwezig. Het meest oostelijke deel van deze gevels is van baksteen; geheel bovenaan is een rij van vijf vierkante venstertjes op de punt geplaatst.

De oostgevel is geheel gesloten. Er is sprake van een licht getoogde wand, die bestaat uit een zevental, iets ten opzichte van elkaar verplaatste geveldelen van baksteen met kleine accenten van vierkantjes op de punt van twee gele bakstenen.

Interieur: Het kerkelijk interieur is grotendeels verdwenen bij opnamedatum (augustus 2011). Er staan nog twee altaren: één in het koor en één aan de noordgevel. In het koor is aan de oostgevel een wand-hoge wandschildering op baksteen aangebracht. Nog aanwezig zijn de zeer bijzondere glas-in-loodvenstertjes aan de zuidgevel van Marius de Leeuw.

REDENGEVENDE OMSCHRIJVING:

De Rooms-katholieke Nicolaaskerk is van algemeen cultuurhistorisch belang als uniek voorbeeld van wederopbouwarchitectuur. De kerk bezit een architectuurhistorische waarde als uitgesproken voorbeeld van naoorlogse kerkbouw, gebouwd in de zogenaamde shake-handsarchitectuur (een combinatie van traditionele elementen met beton) .

De kerk heeft verder een stedenbouwkundige waarde als gebouwd element in een typische naoorlogse wederopbouwwoonwijk.

Als exponent van de naoorlogse verzuilde samenleving is er tevens sprake van een sociaalhistorische waarde. Een zandstenen reliëf aan de noordelijke scheidingskolom tussen kerk en koor beeldt een zittend mansfiguur uit.

De glas-in-loodramen van Marius de Leeuw aan de zuidgevel hebben een belangrijke ambachtelijke en kunsthistorische waarde.

Auteur: Anita van Breugel/ (Annelies Hoekstra)

Datum beschrijving: februari 2012/ november 2019/ augustus 2020

Literatuur: Bouwtekeningenarchief gemeente Den Helder; R. Schendelaar, *Naar oud gebruik, luidklokken en hun randschriften*, Levend Verleden 2000; informatie Woningstichting Den Helder

---

Foto links augustus 2020

